

30.6.2017

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Viite: OKM022:00/2015

Asia: Lausuntopyyntö Ehdotus museopoliittiseksi ohjelmaksi

kirjaamo@minedu.fi

Museoalan ammattiliitto MAL ry:

Museopoliittisessa ohjelmaehdotuksessa on asetettu keskeiseksi tavoitteeksi museoiden roolin kasvattaminen yhteiskunnassa. Ohjelmaehdotuksen taloudellisia vaikutuksia ei kuitenkaan pidetä merkittävänä, mikä on ristiriidassa ohjelmatavoitteiden kanssa. Tavoitteiden toteuttaminen edellyttää museoiden resurssien vahvistamista.

Museoissa tarvitaan tulevaisuudessa yhä enenevässä määrin ammatillista osaamista, joka ei kuulu perinteiseen museokoulutukseen. Museohenkilökunnan tulee hallita tietotekniikkaa, digitalisointia, rahoitus- ja liiketoimintaa, elinkeinopolitiikkaa ja kieliä. Lisäksi pitää perehtyä matkailuun, erilaisten asiakasryhmien vaatimuksiin sekä yleisötyöhön. Museotyöntekijöiden moniammatillistuminen on väistämätöntä, mutta se ei saa johtaa museoammatillisen osaamisen kaventumiseen tai vähentymiseen ja siksi museoammattilaisille tulee tarjota väyliä erikoistumiskoulutuksiin.

Ohjelmaehdotuksessa on erinomaisia tavoitteita henkilöstön ammatissa kehittymiselle. Ne ovat kuitenkin museoalan näkökulmasta haasteellisia toteuttaa, sillä museoalan henkilöstön työurat ovat pirstaleisia ja määräaikaisten osuus suuri. Ohjelmassa todetaan, että kehitetään mentorointia ja nuorten ammattilaisten uramahdollisuuksia. Myös jatko-opintoihin kannustetaan. Tämä kuitenkin edellyttää, että työnantaja sitoutuu pitkäaikaisiin työsuhteisiin ja ammatillisen kehittymisen mahdollistamiseen. Henkilöstön tulee voida kouluttautua tasa-arvoisesti ja myös pitkiin tohtorikoulutuksiin täytyy saada riittävä aika työvapaata. Museot eivät voi menestyä ilman osaavaa henkilöstöä.

Ohjelmaesityksen mukaan palkkatason tulisi museoalalla olla kilpailukykyinen. Jotta museoala säilyttää osaajansa ja jotta alalle kouluttautuu lahjakkaita osaajia, tulisi alan palkkauksen kohentua nykyisestä. Neuvottelujärjestelmässä se on osoittautunut haasteelliseksi ja yhteistä tahtoa epäkohtien korjaamiseen tarvitaan.

Museot tarvitsevat jatkossakin vakaan julkisen rahoituksen. Museoiden merkittävimmät kulut muodostuvat henkilöstöstä ja kokoelmien säilyttämisestä. Kokoelmien säilyttämisestä aiheutuvat kiinteistökulut tulevat kasvamaan. Ohjelmaehdotuksen taloudellisia vaikutuksia ei pidetä merkittävänä, mikä on ristiriidassa ohjelmatavoitteiden kanssa.

Museotoiminnan perimmäinen tehtävä on kulttuuri- ja luonnonperinnön vaaliminen ja säilyttäminen tuleville sukupolville. Museopoliittisessa ohjelmaluonnoksessa museoalan arvoiksi 2030 mainitaan mm. yhteisöllinen tekeminen ja vuorovaikutteisuus, luotettavuus ja jatkuvuus. Edellä mainittujen lisäksi kulttuuriperinnön säilyttäminen tulisi huomioida arvoissa.

Kun museoille asetetaan uusia tehtäviä, tulee resursoinnista huolehtia. Jos museot halutaan osaksi matkailu- ja elinkeinopalveluja, täytyy sen näkyä rahoituksen monipuolistumisena. Museopalveluja tuotteistettaessa tulee päättää ketkä ovat maksavia asiakkaita. Museoiden ei tule ottaa enempää tehtäviä hoitaakseen kuin ne pystyvät tekemään. Resursoinnin on oltava kunnossa ja projektien ja hankkeiden vaatimat resurssit on arvioitava realistisesti.

Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen täytyy tapahtua hyvien toimintatapojen mukaisesti. Yhteistoimintalait edellyttävät, että työnantaja käy yhteistoimintaneuvotteluissa läpi periaatteet, joita työhönotossa noudatetaan sekä työsuhteiden periaatteet. Myös vapaaehtoistoiminta täytyy lain hengen mukaan kuulua tähän yhteiseen käsittelyyn.

Maakuntauudistuksessa on otettava huomioon museoalaa koskevat maakuntien ja kuntien väliset kytkökset.

Museolaissa esitetyt kelpoisuusehdot tulee säilyttää.

Lisätiedot:

Katariina Mäkelä, toiminnanjohtaja, Museoalan ammattiliitto MAL ry
katariina.makela@museoalanammattiliitto.fi, 040 7747 620

Susanna Sääskilahti, puheenjohtaja, Museoalan ammattiliitto MAL ry
Susanna.saaskilahti@ateneum.fi, 050 4649 009